
Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2021:10

Stöd till kyrkoherdar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:79 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att analysera behovet av utökat stöd till kyrkoherdar i framför allt större församlingar.

Utskottet framhåller att stöd till kyrkoherdar främst är en fråga för stift och för Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och föreslår att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:79.

Motionens förslag

Motion 2021:79 av Margareta Andersson, Stöd till kyrkoherdar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att analysera behovet av utökat stöd till kyrkoherdar i framför allt större församlingar.

Bakgrund

Sedan 2013 gäller som villkor för att anställas som kyrkoherde eller domprost att ha genomgått en obligatorisk kyrkoherdeutbildning vars utbildningsplan är fastställd av kyrkostyrelsen. Villkoret framgår av 34 kap. 9 § kyrkoordningen liksom att domkapitlet vid sin prövning av behörigheten kan medge undantag om det finns särskilda skäl. Utbildningen har sedan 2007 getts genom 33 kurser i Uppsala och 15 i Lund. Den omfattar 15 högskolepoäng vilket motsvarar 10 veckors studier. Den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen utvärderas kontinuerligt av de universitet som utbildningen sker i samverkan med samt av stift och nationell nivå. Utbildningens innehåll är i huvudsak organisationskunskap och kunskap om kyrkoordningen – om styrning, ledning och medarbetarskap – ledarskap i teori och praktik, arbetsrätt och arbetsmiljöfrågor, kommunikation, grupprocesser, konflikthantering och verksamhetsutveckling (SvKB 2008:3).

Till 2015 års kyrkomöte inkom en motion om utökning av kyrkoherdeutbildningen (2015:6). Tillsyns- och uppdragsutskottet skriver bland annat i sitt betänkande TU 2015:2 att det krävs kontinuerlig fort- och vidareutbildning för att uppehålla sin kompetens som kyrkoherde och utvecklas i sitt uppdrag. Det är primärt arbetsgivaren som har ansvaret för att de anställda ges adekvata möjligheter till kompletterande utbildning. Stiftens har ett ansvar att driva utbildningsfrågor. I det arbetet såg utskottet det som angeläget och positivt att stiftens samverkar. Utskottet föreslog att kyrkostyrelsen med anledning av motionen skulle få i uppdrag att i samverkan med stiftens

pröva frågor om hur en kompletterande påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar kan utformas, vilket också blev kyrkomötets beslut.

En arbetsgrupp med representation från några stift, biskopsmötet och kyrkokansliet beredde därefter frågan om kompletterande påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar vilket dock inte utmynnat i någon gemensam utbildning. Stiftens har efterhand utvecklat stöd till kyrkoherdar av olika slag och det sker samverkan mellan stiftens kring dessa satsningar. Flera stift har årligen olika typer av ledarskapsprogram och fortbildning för både nya och erfarna kyrkoherdar med utbildning och seminarier vid enstaka tillfällen eller som sträcker sig över en längre tid. De fortbildningar som hålls är ofta en kombination av utbildning, erfarenhetsutbyte och nätverksbyggande för att kyrkoherdar sinsemellan ska kunna vara ett stöd för varandra som kollegor med samma uppdrag. Stiftens erbjuder också, i olika utsträckning, mentorskap och handledning för kyrkoherdar i grupp och enskilt. Det är även vanligt att biskopen och kontraktsprostarna regelbundet samlar stiftets eller kontraktets kyrkoherdar.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation genomför olika utbildningar för kyrkoherdar. *Kyrkoherde idag* vänder sig till kyrkoherdar som varit i tjänst i upp till tre år och syftar till utveckling av förmågan till strategiskt ledarskap i samspel med medarbetare och förtroendevalda. Utbildningen genomförs i samverkan mellan arbetsgivarorganisationen och tre stift. *Ledarutveckling för kyrkoherdar* beskrivs som ett kvalificerat ledarutvecklingsprogram för kyrkoherdar som vill fördjupa sitt ledarskap med utgångspunkt i rollen som chef och ledare. *Mentorprogram för kyrkoherdar* utgör ett komplement till de mentorprogram som stiftens arrangerar och är ett samarbete mellan arbetsgivarorganisationen och Stiftelsen Minerva.

Inom ramen för Stiftelsen Fjellstedtska skolans fortbildningsverksamhet i Uppsala hålls även årligen *Kyrkoherdeforum*.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:79.

Utskottet konstaterar att ledarskapsutveckling och chefsstöd är av stor betydelse för den som har ett komplext ledaruppdrag som kyrkoherdens. Det krävs kontinuerlig fort- och vidareutbildning för att uppehålla kompetensen som kyrkoherde och utvecklas i sitt uppdrag, samt ibland även annat stöd till exempel i form av handledning. Primärt är det arbetsgivaren som har ansvaret för att kyrkoherden liksom andra anställda ges adekvata möjligheter till kompletterande utbildning. Stiftens har inom ramen för sin främjande verksamhet ett ansvar för att stödja kyrkoherdarna och driva utbildningsfrågor, något som med fördel kan göras i samverkan mellan flera stift. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har också inom sin verksamhet olika stödjande och fortbildande utbildningar för kyrkoherdar.

Att vara kyrkoherde i en stor församling eller ett stort pastorat ställer särskilda krav på ledarskap och utskottet konstaterar att det har utvecklats fortbildningar som kombinerar utbildning, erfarenhetsutbyte och nätverksbyggande mellan kyrkoherdar. Utskottet får med hänvisning till den ansvarsfördelning som finns mellan de olika nivåerna i Svenska kyrkan och mellan Svenska kyrkan och dess arbetsgivarorganisation framhålla att det inte är en uppgift för den nationella nivån att utforma stöd till kyrkoherdarna. Frågan om stöd till kyrkoherdar är i första hand en fråga för stift och för arbetsgivarorganisationen. Med det anförda anser utskottet att motionen bör avslås.

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Maria Johansson-Berg, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Maria Johansson-Berg, ordförande, Margareta Nisser-Larsson, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Stig Eriksson, Jonas Chongera, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Birgitta Eliasson, Sebastian Ekeröth Claussion, Linda Isberg, Sten Janson, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.